

دیوانی

تهدیب

گردو کو، کهرهوه : گپو سو کریانی

له سه ر نه رکي چاپخانهی کوردستان چاپ-کراوه
وه کهسی دی مافی چاپ-کردنهوهی نیه

چاپی به که مین

چاپخانه می کوردستان

ه-ه ولید

۲۵۷۲ کوردی

بەسەرھاتی ئەدیب

نیوی خووی مەلارە سوول و نازناوی (ئەدیب) ە کوری مەلاصادقی
کوری خەلیفە عبدالرحمان زەندی بە کەلەبندە چە کەکی دا دەچیتەو ە سەر
تیرەمی (لطف علی خان) و (کەریم خان) ی زەند

ئەدیب لە (۱۲۹۱) ی ە لەدی (شوارەبی) دالەدابەک بوو ە سودی
خویندە وارینی لەلایەن زمانی کوردی و فارسی و آرهوی بەو ە لەقوتابخانەو
مەزگەوتاندا دەست کەوتوو ە و شاگردی وەفاییش بوو ە

ئەدیب سەرەری بوخە و اردنی زە کات و سەر فەیتە شەور و
مەلایەتیشی ئە کردو ە توماری ئەمەنی خووی لەرێگای دەرس و وتەنەو ە
بە کورە آغایان و آش وەستایی و دارناشی و پزشکی تی دا پەچاوەتەو ە ایتر
بەو جوورە چە ئەندەسالیکی لە سەوی دەرسی بە کورە کانی قەرەنی آغای
مەش دە کەوت لە ئەنجام دا کەلەگەل نووسیارێ قەرەنی آغا میرزا ەلی
نەحاوا بەو ناچار رووی لەشەو بە کردو لەدی (سەرگینز) بە ماموستایەتی
کورە کانی آورە همان آغای دامەزرا کەچی داخە کەم چارە شەینی لەویش
وازی لی ئەهینا مەلا محمودیکی شیخ بەرستی لی بوو ە مەیشە بە تانویوی کەشف
و کراماتی شەینی بە وەرەانی دەرسەت . مەلارە سەر لیش
کە بە یاروکی زاناو زبەرکەو تی کە یشتوو چاوە کراو ە بوو

ب

به ره به ره کائینی چنی وای زورده کرد هه ره که سیی کی له خو به وه چنی
وی نه چوری هه لبه ستبانه نه ده چوو هه می شکیه وه

مه لاسمحه وودی دل وده رون ره ش له لای آغای گه لیه کی زمان لیدا آغاش
موو چه و به راته که ی لی که مک رده وه تا گه یشته راده به کی وا که به خو وی و
منداله کانی وه له مانگی دا جار یگی گوشت و چیه یشتی نه ده دیت سه ره رای
نه وه ش له وده مه توو شه دا تووشی قهرزی سی (حوقه) به ک گوشت هانبه و
چهند مانگ بوو پی نه ده دراوه کابرای کوزیار (قصاب) آوریشی بوو
وگه لیه کی جیه وی و پی داوه له لای آغاش گه ازانده (شکابه) ی لی کردو
نه و درو یه شی خسته سه ری که گو یا جنیه وی به آغاش داوه

آورده همان آغاش له جیانی وه ی شهر پی گری که ماموستای کوره کانی له چهند
مانگاندا بوولی حوقه گوشتی کی نه بی پیدا ویا له بری نه وه ی که بوی بدا
وله و پاش باشتی آوری بدا ته وه ره به بی لی کولینه وه فهرمانی دا ۱۰۰
شقیان تی هه لدا نه دبی بو یثرو و یثروانی زهنده چاره ره ش له شهری
آب زرو چو ووزو به رده ی ناموس درانی وه له به رزه بری شه قه کانوا
نه خوشکوت که هه لنه ستیته وه

آورده همان آغا که به وه ی زانی زور سه خله ت بوو چوو مالی نه دبی و
کونی مه لار سول نه وانه سپیک و ده مانچه و تهنه نگه یی کی به فیشه گدانه وه
وه باله و یه کی ته ازه و باش و که ژمه یی ری کی

زیرم بوهیناوی توش گهر دنم آزاد بگه

نه دیب له وه لایمی دا فرموی آغادو وای نه وه ی کبی سوچ و تباوان له سه ر
هیچ و خو و پای سه ده شه قم تی هه لدر او به رده ی آبرو و نام و سم در او له سه رده ی
کیانه لایله دا چه له وانه بگم که بو منت هیناوه نه که ره ره وانه به لکه و نه که ره
هه موو کیتی ای تو بی و پیشکش به منی بگی نازه چه سوو دیگی ای ده بیشم ،
وادانی منیش آزادت بگم له پیش داد گای خولات چون رزگاری دیت
آغا ده یئیر یته لای چه نده زشکی چاره یان پی نا کریت و ده این تاپینج
رژدی پتر نازی وله (۱۲) جادی به کمی سالی (۱۳۵۱) ی . ه . دا کوچی
دو وای ده کات وله سه ر و اسپارده ی خو ی تهرمه که ی له وی نانیژن و ده یبه نه
گورستانی ده ره به ندی .

نه دیب پیاوی بگی ده سته و لاوازو روو خوش و زمان شیرین و نهرم و سه انگین
و گران و بهزه پی دارو دله فراوان و میوان بهرور بوو له هونره راندا سه ری
له زورچه تانی وه که وو پزشکی کورده واریتی و دار تاشی وو آش و هستانی و
خوشنووسی و . . . ایتر ده رده چوو

نه دیب له نوو سینی و یژا . ه (نشر) و دانانی هه له به ستاندا سه لیسقه و ده سته
لایلی بگی زور بهرزه یژای هه بوو نه سپی طبعی به نه اندازه به کی واری می بوو
که پا به ندی کات و ناکات و خوش و ناخوشی نه بوو به لکوو له نوو انای دا بوو
که هه وو گوفتارو دلخوازی بگی خو ی به بی دامان به و نیته وه

ئەدیب ھەلبەستى بەزمانى كوردى، فارسى و آرهوى (عەرەبى و ارژووسى
زۆرداناوھ داخە كەم بەشى كوردىبە كەبىم كەم دەست كەوتەوھ
ئەدیب چەند جار بىكى ھەلبەستى نىمىشتەمانى بوڧدە ناردىنە رەواندز وائەمە
لە كوڧارى زارى كرمانجى ماندا بلاو كوردوڧتەوھ كەچە اىستەتا لەودەرفەتەدا
ئەوژمارانەى كەھەلبەستە كانى وى تىدا بە نەمانەماوھن

ھوژراوھ كانى ئەدیبى كە كوردى پەنى نىن ئەوسائەوشىوھ بە لەباو دا بووھ
ھەر كەچى و لەنگى و كەم و كوور بىكى لەھەلبەستە كانى ئەدیبى داوھەر چاودە كەوین
لەھەزوى نىن بەلكو وھى ئەودە ستووسە شكستەنى و درو او انەھ كەچل سال دىنى
نووسراو نەتەوھە ايمە لەرووى وانمان بەھەزاران رەنج، ئەرك نووسىوھتەوھ
تەكايەھە كەسىيەكى و بىنەى ئەدیب زەندى وياچە ندىبار چەھەلبەستىيەكى دىكەى
كوردى و پى لەلا بە بوڧمانى بنىرن لەبەر اوبەردا ھەرچە كى آرهو وى بھەرموون
جا پارەبى يا پەر تووك (كتىب)ى كوردى بەسوباس و شاناز بەوھ پىشكە شى
دە كر بىت .

بەسەرھات و ھەلبەستە كانى ئەدیبم ھىندىيەكى لەمەلاقاسمى زەندى برازاى
مەلارەسەولى ئەدیب و بەشكەيشم لەفەقى اسماعىلى سەرما بردو وەر گرئوھ
لە كانگای دلەوھ سوپاسيان دەكەم . كوردى موكرىان دەبى بەگەر مەسوپاسى
فەقى اسماعىلى بکەن كە (۵۰) ساھە ھەر جوړە گوڧرانی و بەستە بەكى كە لەسابلاخى
داھانې بەھوڧى دەنسىگى خەوش و لەرەي دەفە كە بەوھ بەناو برا كوردە كانى
گەر مەسەنى دا بلاو كوردوڧتەوھ

گىو موكرىانى

سه د حاتمه می طای به غولامت لسه خادا
وهرقاو وفا خاکي حریمت له وه فادا
آوینه مه کهر ویندی روتنه له سه فادا
هاوارو گرینم به سه ایتر له خه فادا

توقیبنی منت به وچیه آخر له جه فادا

عوشاق، هه موو شیفته بی حسنی تووه به کیهک
شهیداوو پهریشانو برینداره به ناوهک
شاگرده له بو سحریت مانی و مه زدهک
نه شهی دلی من بو نمی لطفی تووده هه روهک

شکرووتی گولخونچه له دهم بای سه بادا

جی بی هه رسره تیری مووه کهکت خوینه ده جو شیی
به مچاوه بلی چیدیکه عیشوهی زه فروشی
تهم طفله له که هواری به ده ندا ده خروشی
هه رجاری که تم به رده به په شمینه ده بوشی

آشوو به دلم وهک سه ری زولفت له هه وادا

دیوانه مه به وپرتهدوت نهی شه معی دل نه فرۆز
هاتوومه طه وافت منی په روانه بی خودسوز
جهرگم هه موو بریانه به په بکائی جیگر دوز
له وکونجه که په باندی خه می تووه شه ووزوز

— ۳ — کارم چ به عیشو طه ره بو به زمو نه وادا

بولبول بهه وای گولی واکوتووه چهیران
نه موطریه جهرک و دلمی کرده بریان
نه مه جلیسه ته شکلی له مست و عوقه لایبو
قهلبم بهه وای عیشقه وه ساکوتووه هه یجان
سه رخوشی دوله علت چه ده پهروایی ره وادا
قوربانی سه فای حوروشی پاک سر شتم
چه دیکه که واطالابی نه سراری بهه شتم
جیویا لهه موو مه عبه دو دیرو لاکن شتم
پروانه قضاو قه دهرو نه صلی سر شتم
دینم له بهای جه نه تو فردهوسی له قادا
آواره له ماوای وه تهن وکوی غه ریا
وینه خه ت و خالت که له نیو باده نه دیبا
نه وشیعره په ریشانه چه آباره عجیبا
بو دیتی زوهره و قه مری یاره نه دیبا
بالونی خه یالاتی تو روئی بهه وادا

ئەي ماھ جەمىن افەتى دىن دل بەرى غە يار
رووت رەوضەى رضوان و بە عىسى گۈلى دلدار
پرە بەرۈ رەيحان و سەمەن سۈنبۈلى گۈلنار
قوربان قەدت بىم كەدەلىسى سەرۈ بەرە قىتار

تا كەي لە خەمت دەرى بە دەرو سىنە بىرىندار

لەورۇزە كە آمانجى شەھى سەخت كە مانم
دەمزانى لەھىجرى ئەلەمت ناك ئە مانم
چون مەدھى صفائى توو ھەر وىردى زمانم
باگم نىيە بەم شەرھ تە بەدناوى زە مانم

ئەي وای لە دەست جەۋرى توو طغەي اغيار

سەۋداسەرىبى ر گۈشە نشىنى و سەلامەت
داخى خەي مە عشوقە نىھانى و شەھامەت
بىي نالە بىرىن گىرىدە بىي ئە شك عەلامەت
بەوخوۋا يە نىە رويى توۋ بى سەنگى مەلامەت

جەبىرانى دە كا غەمزە بىي دو نەرگسى خومار

حاشا سەرۈ قەومو لەئەجباب و برادەر
گەر جو كەمى سولەيمان لە سەر ئەم مەكە سەراسەر
ياد دست رەسم بىي بە ھەموو مەلئكى سەكەندەر
بى فائىدە بە بو مەنى مسكىنى قەلە ندر

نیشارى دە كەم باكى لە بو بەك دەمە دىدار

تهی خوسره وی خوبان سه بابی شین و گرینم
بوغه مزه بی شیرینه که هوا گوشه نشینم
دایم به او میدی به ظهرت مات و حه زینم
واچاتره ته م حوسنه که جار جاره ببینم
خه وی سه رمه هه لب گبری په رده له رووی کار

تا عشق به بی مه سجیدو میخانه به تاله
عاشق چه خه می محنت و فهونی سه روماله
بو عاشقی رووی یار دهی زهوق و پیاله
مفنی غلطی که رد که نه لبی باده حه لاله
بساوه رکه حه لاله حه رامه له ریاکار

نه نبورو ددفو بور بو طو به یمانه می مظهر
یامسک و بخو وورات له کاشانه هی مجم
سه دنده غمه و سه دپه بدله مه یخانه و می نبر
عیزو حه شه و روتبه می شاهانه و ئه فسر
ندای به سه فای ذوقی حضورت ده می نه فکر

بی طاعت و برمه عصیعت و روت عه جیبم
بی نه رودت و بی تو شه و محته اجو غه ری بجم
داخوازی مهی و مفلس و بی هوش و شه کیم
حاجهت به معرف نیه وادیاره ئه دیبم
رووم باره ته سه ر خاکی ده رت عابتر و ناچار

پینج خشته گنی له سه ره له بهستی طاهر به گی

کئی دیتوویه واحوسنو له طافهت له به شهردا

چاوت که هه موو غارهت و قه تلی له نظر دا

قه تلی منی مظلومی به یه ک غه مزه خه بهردا

قوربانی روخت بسم که شکستی به قه مهردا

حهیرانی له بت بسم که ره واجی به شه کردا

ته مرو که له بهر خالی تو مستغنی له میشکم

بو شاهدی دهردی دلی شهیدا له بی ووشکم

چون هینه دهر وون پر خه م و خویناوی سرشکم

خاکئی نیه بیکم به هه وهس گاهی به شهردا

روژیکی که ره موه ره و له روی لطف و که مالات

تابو به له دیسی خال و خه تت بیمه مو تالات

سه یسری قه ره و له علی له بت کم قه دو بالات

دل رو یوه قوربان له وجودم به خیالات

دائم له سه فردایه ته که رچی له حضردا

تا و صلی له آوینه بی دل دی به تفأل

به روانه به روی شه معنی نه ما تابی تأمل

له سه یلی غه مت نابی نه مانم به تخمل

ناحه قی نیه گه زه و دسی پردی تحم - ل
 سیروانی سرشکم کده کا هازه له هردا
 له ور و زه وه روی کرده چرای به زمی خه ریفان
 و اچاره بی من بو و وه ره قی زه ردی خه ریفان
 گه ره بیوو له بهر مه ستیه پهروای نه سیفان
 محفوظ له بهر کوشتنی عوشاقی خه ریفان
 وهختی کده کا خه نچه ری تیزی به کده هردا
 ناپرسی له بهر حه شمت و اقبال و جه لالت
 له و کچی و گانی کوشته به او میدی و صالت
 شیرینه به شیدا نه له مو زه هری وه بآلت
 نه ستیره هه مو و مه حوه له نیو نووری جه مالت
 چون شه مسی روخی تو شه وی گیر او به هردا
 نه ی بو نه له می من که تو لو قمانی نه مینی
 شیرین ده هه ن و شهره ی آفاق زه مینی
 جاری با ی بیچاره (ادب) بوچی حه زینی
 مه یلی هه ره طاهر که پرسی له برینی
 له و دل به ره پرسن که چه تیری له جگه ردا

هاله به استیگی دیکه‌ی طاهر به گیشی ک-ردوت-ه

پینج خشته‌گی

لا-وله له-س-رنا به قدهم دل-بهرو شه-نگ-ه

بو-ج-زی دلی عاشقی عی-شقت چ-وان-ه-نگ-ه

به-نجهت که به خوینر یزی ده لای شیرو پل-نگ-ه

ه-ی پرتوی رهنگت وه کوو رهنگت ه-ه-رنگ-ه

خالت به نهال زولفی سیاحت شه وه زه-نگ-ه

آشوربی زه-ن زبیبی چ-ه-ن س-ونبولی خ-وشبوو

گی-سووی و-ر-وی ناظرو ح-یرانه به-ه-رس-وو

ه-وس-وی قه دو سیم-ت-ن و ه-ه-وشی گ-ولردو

به-زم و طاره بو باده و س-ساقی ه-ی ا-ف-ه-ر-وو

دهنگی دهف و ناله‌ی نه‌ی و آوازی چ-ه-نگ-ه

ی-ه-اره دلم-ته-نگ-ه وه کوو خ-ونچ-ه-ی زارت

بو و باغی نغمورینی من چ-باوی خ-ومارت

خ-ه-جالت دهره بو حور و پ-ه-ری حوسنی و یقارت

ه-دناوی خودابی له دوو پ-وستانی ه-انارت

گردوشلک و ناسک و پرچه-نگ و قه شه-نگ-ه

باری-یکی له عوشاقی نه-پرسی چ-یه-حالی

دووری تو ده چیژی به-ه-زه-هرو خ-م و تالی

چاره به-ت-پیری-ت-و بری-نداره ده نالی

لیوت ک-ه-وه ک-و-وله علی به-ده-خشانه به-آلی

— ۱۰ — ره نجه ووری مه کن بین ده هان خونچه‌ی ته-نگ-ه

رووت شهسه كه سه رتازه وه دهر دېني له خاوه ر
 شوغله ي له سه ر آفاقي به لاحت وه كوو داوه ر
 وه رمانده هي نه برويې خه مت آمو ياوه ر
 تابووري موژانت ده گهل نه گريجه به رابه ر
 ويستاوه ده لي ي عه سكه ري ژبوون و فاره ننگه
 چارم كه له موشتاي رووت به ويته به دهرمان
 واچاره زي وو وال وه گريانه دورر نه فشان
 وه ظلوومه نه سيري تووه مه حكوومه به وه فرمان
 مورغي دلم نه رخته وخه وينه وينه به وه ورمان
 پي كاي موژه ي تو به نه كوژراوي تهنه ننگه
 رووت جهنت و حوسنت مه لك و ساحريه ت جن
 بو هالي ده وري فوه رت كافرو مؤمن
 ناوه ستې له به ر تيري غه مت جوشه نسي آسن
 چاوت به مه نهل آفوني دله سا به ولاكين
 بوچ وا به كه نه برويې كه چت مه يلي به جه ننگه
 بو دبتني نه مروژه زه ماني كه له سه ر ريم
 قه ولي له كه ره م دا به وه ره وو كه شه وي دييم
 حازر بي مه ي وساتي و به يمانه له گهل جيم

عاجز بوو کدرووم خسته به ریبی پی و ووتی پیم
 نهی نه بلده ککی مالشی او بینه به سینه گه
 بهوشه هدی له بت طفلی دلم چون بووه معتاد
 حیرانه به کیوی غمه ووه عاجزو ناشاد
 یه کدم به دمی خونچایی شیرینی بک یاد
 سهر گه شته و اشوقه یی عشقم و د کو و فرهاد
 کیوو به دهن وسینه و سهر په نجه قول گه
 انصافه به هوری و هره لیم به رده مه پو شه
 بهم بهر کسی شه هاله به سه عیشوه مه فر و شه
 باکی چه شیرینه (ته دیب) مایلی ن و شه
 مه نعی مه که (طاهر) کده می مات و خه و شه
 په روانی رووی تو یه نه مهستی مهی و به ز گه

ته ديب ۱۲ و پارچه ۵ و ندر اوہی خووارہ و دی بہ بو نہی کوچی
دو وایی عباس علی دازارہ کہ نوو سیار مرشد السلطنۃ
امیر تومانی ۴ ی آغازی زہ غہ دہی بووہ
سنہ یی رحلتی ۴۳ عباس علی بیمار
سالی یونٹ قہ مہری چو بووہ لہ ہجرت شطغم (۱۳۲۹)

غوور رہی میہری جہ لالی مہی ۴ و تہم بہ زمار
چو وہ نیو دوزہ خیابان رووحی مشرف بو بہ نار

چوون لہ بومہ رثیہ خوان فہ ۴ و آخوندو جہور

حشر اللہ مع فرعون و ہامان جوار
آغہ و ہاوسی ۶ دہ لین باشہ و شایانہ کوا
کدیہ گوری ۴ مہی ۴ بہ شہو و روژخہ روار

عیسہ ۴ ری و موسہ ۴ وی و رعیہ و ۳ کرا دہ جہم

ہہ موو تہ لعینی دہ کن و د ک شبرنی لیل و نہ ہار

۴ جہمان دینہ ۴ زاداری بہ تسلیہ ۴ دہ لین

کدرسہ کت بوو بہ سہ قہر باقیہ سی ۶ جاشہ شمار

سابقہ ی خزہ تی بوو چاکہ فراموشی نہ کن

۱۳ لاقہ ضای حاجت نہ گہر شاموسہ ۴ ہر شہ اواردار

نه دېب جارېښکې پيمره به کې برد بووه لاي آسنگر بکې که بووی
پرازو و تير بکانه ده لېن لېش چنه اند مانگي بکې هر هانو و چوي
پي ده کت و هره جار هې بيانو بکې ده هينته ده (نه دېب) بش که له ساخته
و ستابه که ته و او د انياو سه خلته ده بي نه و پارچه ده له بېسته ي بو داده ني :-
انصافه له يو بيلسي هه موو لاه وزارې

نه ندېشه که ي باشه له طمنه ي مني عاري
نه وييله مه کهر بيلله وه يا او تو و بيلله
سي مانگک مهطل بي له بهر بي ته نه کاري
بويمره قوت په رده ي عارت مه درينه

کهر خاوه ني شان و شه ر ه ف و ه و ش و وقاري
کوورنه له بهار بووه و ه ده ي جو ش ي نه هينا
که ي کوورنه شايانه بلي ي که و نه بوخاري
قدضاق بحالي که سر الله علا ت ک

نه فرم مه ده چي تر نه تو و ح ضرقي باري
نه ي واي چ سو دي ه به له ش کاني دلي من
لانحترق الکور ب فط يني و ناري

هر چنه د مه له که ي بي ري تو پر تاو و عجيبه
بگره فالمت به سيه نه وه ک رو و شه بباري (۱)

۱ رووشه : کيشه ، گيچهل ، کاره سات

سال دوو هسه رگه شته به دل بو روخی له یلا
حه سرت که شو به مرده سه راسیمه وشه یدا
دیوازه صفت تالی شه هدی لای زیبا
له و به لده به ی طیبه دا طوله به معنا
آماده به بو ت مائده ی نحن قسمنا

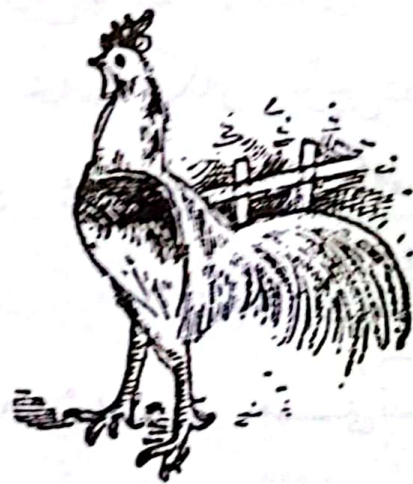
ریزه حمه بی مشعله بو غه مزه ده بی یار
که س راهی نه جای نه لولجه بی خونخوار
تابوت نه دری فیضی اجل په رده بی پوندار
په روانه ی به م حاله ته په سووخته ی نار
سه به سه هه زاران ارنی گو وه گو و موسا

تزکیه به بو و کالبه بوده زاهدو دیندار
بی فائده به پیره وی و صحبه تی نه غیار
جانم به فیدایی قه هقه هه بی عارفی هوشیار
سوتاوه له بو جای مه ی و روتبه ی مه یخوار

عرفان که نه بی حسنی چیه نقشی هیولا
روحیه که به محبوس ناچاری هاروت
بابی به ری سه یلی هره مت حالتی ناسوت
بو لطف و عطا کت پیا ای کی به مارووت

رووی یوسفی و مصره به سه به لوسی بی قووت
 پیاویسکه وه کوو شیرى لوسی طالبی مهولا
 نهی مونسى دل غونچه بی گول ساقى مه هتا
 تهوپه رده وه لایبینه دهی بیمه تیه ماشا
 ته سکیفی دلم بی به جازا احسنک الله
 له و موژده سه رم حاضره بو موقعی اضحی
 واکردمیه قوربانى به نه نفاسی مه سیجا
 مظلوم و ضعیف و به شهری بی سه روسامان
 معلومه نه غه رقی گوننه هم والو جهیران
 هه رچه نده که معیوبه تهنم نابی به قوربان
 داخل نه بی بهم وادی یه وه ک موسی عمران
 بی تهرکی عصای به دهن اولی لک اولی
 عکسی روخی تو ی دیوه له صفحه ی گولی جه مرا
 شو ریده و سه ودا به سه ره بولولی گو یا
 از حکمتی حق مظهره بو وامتی عه زرا
 جو یای تو پیرو وه رعو عاقل و بورنا
 ناو ته کیه ویا صومعه یاد یرو کیلیسا

ساکیت به نهدی عبثا اجیز غمگین
 به دناوی له نیوعای شقی مفاسی بی دین
 لایانی تصوف مده . دم جی دهی تو نین
 نه و حاله ته سینیکی دهوی صافی و بی کین
 ده زمانه له بو قه ای سه قیم آیه فی کبری

(رووت شه‌مسی ته‌مووزه)

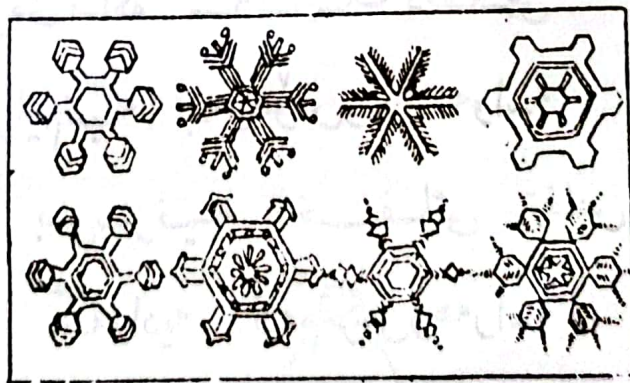
رووت شه‌مسی ته‌مووزه ۴۵ وپر تابش و تاوه
ته‌گریجه‌نی چین‌چینه له‌رووت به‌خش و بیلاره
حایرانی ده‌مت‌بم به‌مثل شووشه‌گولاره
قوربانی درزولفت که‌ده‌ای سونبولی خاوه
مه‌یات نه‌وه چه‌ندرؤزه له‌سه‌روه‌عه‌ده نه‌ماوه

روژی‌زیه مه‌ستانه که‌عم‌دت نه‌ش‌ک‌ینی
وه‌ک کاه‌روبا ته‌ودلی مسکین نه‌رف‌ینی
وه‌ک قه‌وس و قه‌زه‌ح‌سانی به‌ره‌نگی ده‌زویی
بی‌گیان به‌ده‌نی خه‌سته‌جیک‌گر بوچی ده‌مینی
وه‌ک شووشه‌ی ناسک دلی بیچاره شکاوه

بیم‌فهرموو گونا‌هم‌چیه نه‌ی سه‌روی دل‌آرام
چیدی‌مه‌که دل‌ره‌نجه نه‌سیری منی‌ناکام
کوواتاقه‌تی نه‌وجه‌وره هه‌مووتاب‌وتوانام
ته‌بروی که‌چیت‌حالی‌ده‌ی مه‌رگی‌نیشان‌دام
ته‌هدیدی سه‌ری‌تیری موژانت به‌علاوه

آواره خونخواره مه‌گر وامق‌ه‌زرام
 لومم چ ده‌کن کوشته‌وسه‌رگشته‌بی‌له‌یلام
 غه‌رقی‌غهم و سه‌وداسه‌رو آشوقته‌و شه‌یدام
 بو‌دانه‌بی‌خالت به‌فریوچووم دلی‌کیشام
 سه‌رتاسه‌ری ده‌وره‌ی قه‌مدرت دانه‌وداوه

سیوی‌چه‌نه‌گه‌ت آوی‌حیه‌یات و چه‌هی‌زه‌مزهم
 نه‌نی‌گیانی‌ه‌زیرت‌به‌فیدای نه‌وسه‌رو‌به‌رچه‌م
 نه‌وروکه‌ده‌ایسم‌خاکی‌هه‌مووده‌ر وه‌سه‌رم‌که‌م
 برسیم‌پیه‌ده‌رمانی‌برینی‌دلی‌پر‌خه‌م
 فهرمووی‌که‌ده‌وای‌سه‌هوه‌(ادیب)‌کاری‌کراوه

میرزا علی نوو سیار (کاتب) ی قوره فی آغای ما، ش بار چه ۵۵ لیه سستیگر
نه شیاو و سوو کی له باره ی مه لار سه ولی دا به ناوی کی لاوه (برایم) دانا بوو
چونکو وزاتی نه ده کرده چتی و ادلشکین داناوی خوی ده ر برتی
به لان ته دبی دوور پینو هوشیارو تی گه یش توو سه ر رای نهو
شووی نه وونکه یه یش زانیوی نه تی له مهرهی کئی یه و به وج و رده ی
خواره و هوش و هلامی داوه ته وه :

م- جلومه که له مفسده کئی ته سسی نه ساسه
ته ززی نه سه له جیی سمی که ر چنگی م- یاسه
وانیمه به کوردی طره فی خوم که نه ناسم
رووی دیاره له بن پرده وه کو و آسو پلاسسه
م- علوم به قوه ی گله که سه گ ایسک ده شکینی
بی چاره برایم نیه به وه و شو حواسه
بی سرنیه اخفائی تخلص له هی جادا
جاک بشی و گه وادیه نه م ترس و هه راسه

هاجی ط-رفی من کدره منشی بی چکات-ب

هیند نه همه قه بوی واجبه مهموز و قه راسه

بی طبع و ه-ه وایه به کوری بیته مصافم

شعرم وده کووشیست تیره مقابل بهه ساسه

نامنظمه شعری نه فامانهی جاسیل

ودک جنده موباهاتی به ۰۰۰ دان ولییاسه

طبعی که چی وده که وهه ری جو و بو وده ری خست

گهر چاری نه ما جنده سلاجی که نه داسه

نه عقیبی مه که چیدی نه دیب بهم قه له می ه-جو

دو من گنده نه و طعنه ی له نیو ژانی نیفاسه

چاوه گهت مه سته

چاوه گهت مه سته به ناحق فيري مه يخانه ي مه که

لي ي گهري مه منووني به زمي دوردي به يمانه ي مه که

زولني سازاوت ده ساتر تيب و چيني تيبك مه ده

حه يفه تووشي جه وري ريشوو کيشي له رزانه ي مه که

په رچمت جي ي آشيانه ي به لبولي طبعي منه

چونکه کيشک چي شه وه تو مه نعي هي لانه ي مه که

گه ردنم پي ي خوشه هه لقه ي تاي ته نافي زوافه گهت

چاوه که م ايتر هه رالهي توقو زولانه ي مه که

دل به مه يلي خوي ده ميکه عاشقي بالا که ته

تو خودا مائل به غيري خوت و بي گازه ي مه که

هه رله وهل تو دولت بردوم به نازي چاوه گهت

تازه فيري راوور هسم و طبعي په رواه ي مه که

عاشقي خونچه ي ده مت تا که ي ده بي آواره بي

محرر رازه حواله ي چ- ول و ويرا زه ي مه که

هه ر به ره سمی دیده ني باسي کو ناييني ده مت

دابهري و انابي عيه به نازه جيبانه ي مه که

خوت ده زاني وهك (ديب) کهس به نده لي بي ناكري

۲۲ وابهري سواي له ناو به م خ- له لقه هه فسانه ي مه که

ٲه تٲو درٲوینی قه رارت دا

ٲه تٲو درٲوینی قه رارت دا ده گهل من

که چوار پارچه قه ماله من خالص آسن

ٲه من ٲه ورو هه تاشه و من تظر بووم

خود اببری بال پیای درٲون

ٲه گهر بی و مالی شیخی لی وه ده رخه ی

چاٲون ساق طده بی وهك : . . ی بی گون

له پیش چای هه موو عالم دیاره

له هه رزانی به وینسه ی ده نکی هه رزن

دلی به مردم موعه ییدی له طیفست

که چی ٲه مرو له من بووه بووکی بی بن

درو زور شه رمه به و آغایی وهك ترو

ده بییه آمانجی طعنسی دٲوست و دٲوژمن

به گیانی شیخ جه لالی بو من نه زیری

درو سه رده ده خاوهك کلکی بالوون

صرفی عمرم گرن

صرفی عمرم گمرد چوره مالان بهزه و ج فیه رده وه
واله دووی دهرمانی دهردی قه ابی غم په روه رده وه
کوشته ی له علی له بی له یلای نه حهر چورده وه
تابه که ی قوربان بنالم وابه ایش و دهرده وه
دهسته و نه ژنو قور به سهر دائم به آهی سه رده وه
سهیدی داوی زولنی توم بوچی ده بی بیگانه بم
بی خه تا کوو کووزه نان محبوس سی نه م ویرانه بم
بوته ماشای رووت عه زینم چاکه به س بیگانه بم
روژی نه وه ل بوو که زانیم من ده بی دیوانه بم
عاشقی تو نه وعی مجنون وابه کیوو هه رده وه
شیفته و حه یرانی یارم وامه زانه غافلیم
عه ندلی بی یرفوغانو ناله ی زاری گولیم
چاکه انصافت ه بی جاری ده لی ی من عادلیم
مرحمت که زووبرو قاصدلی دهردی دلیم
نازی پا پو وچت ده کیشم من به تو زو گه رده وه

گیان فیدایی غمزه بی خال و خه سیحرا آفرین
دلبر اشادیم له دل دهر چو غممت بوو جی نشین
چاوه کهم ساتی کره م که نهی غه زاله ی نازه نین
هروه کو و قه وس و قه زه ح باده ست له گرده ن دانشین
تو به سیخمه ی آل و سه وزو من به ره نگه زه رده وه

موژده یی وصلت له بو مه که ی ده زیری نه ی صنم
داستانی شهر حی هجرانت له خدمت کی بکم
دائما پرمورده ناشادم غه ریتی به حری خه م
یه کزه مان چاکی نه هانی کعبه بینی به خته کهم
شه شده رم گیراوه مشغولم به دهستی به رده وه

بی نه و او دهر دمه ندو دهر به دهر سه رگه شته خو م
بو ته ذکر ی روی لطف و یردی قه لبی گفتو گو م
نامه وی ملکی عه جه م یاپادشایی خاکی رو م
هرنکی من به شمالی بالا و بو سه چین ی کولمی تو م
چیده کهم ایتر له سه یری باخ و بینی وه رده وه

رووی خوینریه بیت اده عوا حاجه تی خودی نیه
حلقه تی زولفت نظیری درعی داوودی نیه
هروه کوو دهردی (ته دیبی) رووی یه بوودی نه
التماسی طاهری بیچاره قهت سودی نیه
توله بوچی شهر فروشی به ودله ی وهك به رده وه

گله نی له قهره نی آغای مامه ش

تو له لایبکی ده لسی یی ته هی دلو و وجدانم
خاصه منسوبی زه کی خاکی شه هی بورهانم
په رشدی موکری و به گزاده بی نه کرادی نجیب
ته عقه ای مه نگورو پیرانو شنوو لاجانم
پر خشوع و وهرع و راضی و تسلیمی قضا
صوفی صافی دهروون دور له دروو بوختانم
موزکیری طاعه تی تو نیمه له قول و عه ملت
که منافینه له یه ک مه حته لو سه رگه ردانم
که ی منت دیت به دوچاوت له خه تاو جورم و گونا
وابه ته قلیدو هه واکوتیه دووی خه زلانم
خزمه تم کردی زه مانیکه قه دیم هم به له دی
باحقوق و به وهفا خوش صفت وانسانم
سوئی ظنی تو له کم لوطیه ده رحه قی (ته دیب)
وهرنه مه علومه ته دیب مخلصی آغایانم

ئەن ئىب ئەو ھەلبەستەى بۆمەلامىنەى

قەرە قشلاخى دانانە

نابل بو بە شىعرت دانى پر حوزنى شەبانە

قوربانى وج وودت ح شەم و ملك و خەزانە

دووسالى تەمامە چ لەروودا چ غىبابا

اخلاصى عقيدەم بەتو بىرەى بو گومانە

لەووە جەھ ئناخ وانو مىردم بە جەنابت

عارى لى باو سە بەجەو مىسواكو نىشانە

ئەو پەردە لەبو مەسدى وەكتو گەلى سەيرە

كەودەن كۆرەنى ھەرزە چەنەى لووسى ژنانە

لەوسە رح دە بەستە ووتە بەقەنى نا بەتە واتور

چەندەكەس كەدەنالى لەبەرئەوتە پرو كەوانە

فى الجەمە لە كەسەرفى نەظرم نەبانى لەئەستى

ھەيلەكىكى لەنىو . . . دە بەكەم بە نىشانە

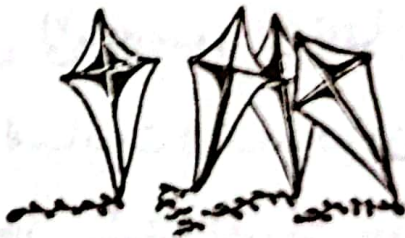
ھازردە بەم ئەوسە شەمە بە وقىمەى مەھود

بى نىيازى دەكەم يابى بەبى عذرو بەھانە

ئەمەم ئەو بە نەبانى لەسەر . . . ى وەلاچم

سەد جار بە نەبانى بەھارو فوغانە

کرم نمونی مدہ بی دہیماھی جہ لالی
 کاکسی بیکمہ بہرہ فی اور دووی شہانہ
 لہو عشرتہ و اچاکہ کہواخانہ برای بی
 آمادہ بہ تہ نبوورو بہ سی تارو چہ غانہ
 مہ لومہ کہ تہستی بہ اصل مہ نگورہ کہ ردز
 بی بی خوشہ تہ قاضا و حرہ کی بولم و دسانہ
 چون زورنیہ شاعری طبعیکہ خود اداد
 کیشہی تو دہ گہل من بہ خود اخط و زیانہ
 بدہ ننگ بہ مہ لامینہ بہ کوردی تہ دہ بت بی
 بوہجو بہ بی پہردہ تہ دیب شیری زیانہ

عجب ماوم که په سوی

عجب ماوم که په سوی بوته ناران بو منی خاکی

ده بی بسمری له دوردی بی وه لای عارض و شاکی

هه نانو پستا له بو بیچاره جی لطف و عدالت بووی

له بهر به د به خنی خوومه داد خوازی بوته بی باکی

ده سووم داسی او میدم بودرونی مه زرتی لطف

په رانی خووشی رجاو و آره زووم ما خار و خاشاکی

وه بگره چووله کیک بم من مطعی امری اسلام

له اجرای حق نه ساح نه نه بو آمر ذاک

له لاجان و شنو ملجان ماوه ملسنجی بم پی پی

که آغاش لیم نه پرسسی دابنیشم باغه مناکی

نه گره مه بلت نه بابه زیر خربدی که من نه بو و لاجان

هه یشه چاوهر پی بی اسطه فسی نو به چاوی غمناکی

نه دیش هم به روژی خو پی به کلری گیان نیشاری دیت

در بی لای مه فری وو بی خه تا رو پی ره خه نی جاکی

له من و او وو که بیچاران له سابت بی خه مه و دوردن

که لاجان بی یشه نه ور بز خووم قونار که م بابه چالاکی

دهمه قاله‌ی ته‌دیب وده‌رویش موسا

له‌سابلاخی له‌گهره‌کی هه‌ر مه‌نیان‌داکا برایه‌کی نانفروشی
ته‌خونده‌واری له‌نده‌هه‌وری سه‌روسیماسه‌هیری لی‌بوو به‌ناوی
ده‌رویش موسا که‌من خووشم دیتوو مه‌له‌روژی هه‌ینی‌داپوشاکی‌قه‌
له‌نده‌رانه‌ی ده‌پوشی وتاجیه‌کی زوردری‌پوشی له‌سه‌ری‌داده‌نا
وهه‌موو که‌ده‌سته‌یه‌کی ده‌رویشانه‌ی به‌خویه‌وه‌ده‌کرد وه‌گوو شیرو
زه‌رگ‌و که‌شکول‌و مه‌شاک‌و ته‌ورزین‌و رسته‌وه‌وو ۰۰۰ زورچتی‌ترو
وه‌کار (عصا) یکیشی به‌ده‌سته‌وه‌ده‌گرت به‌اوشاری‌داده‌گه‌را

له‌ (۱۹۲۰) دا مه‌لارسولی ته‌دیب له‌به‌ر نه‌خوشی چوو بو وه‌سابلاخی
مام‌ره‌جه‌ب ناویک بانگه‌یه‌شتنی کردبوو له‌شه‌وی‌دا ده‌رویش‌موساشی
لی‌ده‌چینه‌زور و ده‌می‌آیات و خو‌نوو‌اندن‌دابوو ته‌دیش‌ه‌روه‌گوو
له‌وینج خسته‌کیه‌یه‌ی‌دا کروکی‌دده‌قاله‌که‌ی‌خویانی‌راشه
(ش‌شرح) کردوه‌لی‌یه‌له‌ده‌دانی :

چه‌ندرۆژی که‌له‌نازسای اقامه‌بوو له‌شار
ته‌نی پرعجزو ته‌له‌م خسته‌دلی‌زارونه‌زار
مام‌رجب ده‌عه‌تی‌کردم به‌دوسه‌د عزو وقار

تہ روزی اعیانو خہ وانین بوو لبوشام نہ ہار
کامل تہ سپاہی ضیافت لہ ہہ مورجوری ہہ ہزار

تہ صلی مدعو لہ قیاسی دہ نہ فہ ربوو بہ عدد

لہ اہلی لادی و اشاری ہہ مورخوش خلق وجہ ہہ د

مجلسی بی غرضو غیثو بوختان حسد

کا۔ محمد بوو لہ گہل یاری عزیز۔ زشی۔ شیخ محمد

کا کہ۔ وسای حسینی صنی بالک تہ ہار

یہ ک لہ دروازہ وہ تہ مزانی تہ گہ رغولہ نہ چند

کیس و تہ رسمی قہ لہ ندر ہہ مور مطبوع و بہ سند

ہات وہ ژوور کدوت و لہ ناگاہد ایرانہ و توند

یاء۔ لی ککوت بہ وصحی و بہ دہ نہ گیک کی بلند

دیم کہ مور سایہ لہ دہ رویشی دہ دا دہ مور کو ہار

(ان ترانی) ووقی پییم تہم (لن) ہ نفی تہ بہ دہ

من کوتم جاہلی تہ و دہ مورہ لہم جی گہ مہ دہ

نہار فروشی نہ فہ ہر مایشی ذاتی صمدہ

گفتوگوی تہم کسہ یہ عاشق وہ جمعی تہ ہ دہ

لی۔ ہ وادی وہ کو تہ و بایہ و تہ فیر چ کار

چو وہ پیش نہ ختی بہ عنوانی نصیحت کاری

که تم بهی مردی حسانی ده توهوی دینداری
رہمی دہرویشی کہ خاموشی بہ دل و شیری
چیت آیات و معما و مسالہ ای عیاری
حالی نام مسئلہ ہلاجی نیہ تیزی ازار

متغیر بوو لہ سہر نام قسہ دہرویشی حہزہ بین
نہدہ گونجا لہ ہراسانی لہ سہر رویی زہ مین
بہ نصیب نام کاسہ بی بہ کسہرہ خارج بولہ دین
سہ گاہ پاشی نہدہ ڈی ساتی لہ بہر شیدہ تی قین
ہر وہ کوو کا کہ رضا فہر موویہ لیم بوو ہسہ گی ہار

ی لہ و حالہ تی دہرویشی بہ تونابہ لہدی
پر غرور و ہوسرو کبری فقط کالبودی
لہ طرف قہابو مہقاماتی صفا بی مہدہدی
ظاہرا فاسق و کفری باطن بہدی
ہیچ قبول نابی لہ توتوبہ لہ گہل استغفار

کونی موسام ولہ نام عصرہ وہ ماہ وری خودا
ظاہری تن بہ شہرو باطنی لہم خہ لہ جو دا
صاحبی مہ جزہ و قدرت و حالات و صا

یدی بیضاو حضورو قهدهم و طورندا
تو که فرعونوی دهی حکمه بنخک پی له بحار

به دوو سی آییه و اخبارو دهلیل عاصی بوو
نه حدیثیکی له بیرما بو نه معناو نه هوو
ادعایی بوو له روی گذب و سمیلی پرموو
روو که شی قه لپی عه یان بوو وه گووزیری دهده جوو
عاده تی کهر وه له آیات و خه بهر دیته فرار

چوون له فهرمایشی حق جاهلی و ابی خه بهره
پی پی وه یه حاله تی دل رشته ی تاج و ته وه ره
یاغزه لخوانی و که شکول و مه شاکو که موره
یا رین و طرب و رقص و سه ماو یرچی سه ره
بازه الحاد و اباحاته سه ری استکبار

به لی م معلوم بوو طبیعی له شهریه ت به دهره
به طبیعی چ بلییم آبه تی حق بی نه موره
م معنی قوی خودا قسمه تی اهلی به موره
ه ره له بو اهلی صفا به ننده ادیب خاکی دهره
چم له وو سایه که سه رزار به دهر ویشی حمار

له چاپگر اوه کانی چاپخانهی کوردستان

به نیایشه فی نهوانه‌ی که ماون : -

دبوانی حاجی قادری کوپی

مهم و زین

دیاری مهلا محمدی کوپی

فری فزی قول فری

کوالکه زیرینه بهوپینج زمانه . -

کوردی ، فارسی ، عهره‌بی ، فهره‌نساوی ، وابنگلیزی

مه‌ولود نامه‌ی کوردی

نه‌لف و بی‌ی لاتینی کوردی

وینه‌گری و کولین

ناری کیچ و کورانی کوردی

گیبو نامه

نه‌جهدی

فهره‌نگی . هاباد اکوردی و آره‌وی

دبوانی نه‌دبب

دیوانی

ئەلاب

گردو گو، گەرەو، گپو مو گریانی

له سه ر ئه ر کي چاپخانه ی کوردستان چاپکراوه
وه کهسی دی مافی چاپکردنه وهی نیه

چاپی به که مین

چاپخانه ی کوردستان

هه ولید

٢٥٧٢ گوردی